

LEEVI

Luin Hain kirjan Wanhat 2025

”Se, että tuot itseäsi esille on hyvin tärkeää!”

1/
25

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (ÄI17) toimittama lehti. Lehti perustettiin vuonna 1982.

Päätoimittaja Aurora Nousiainen

Toimittajat

Sara Aaltonen

Rori Karjalainen

Milja Koskenkorva

Aapo Laurila

Kaisla Leinonen

Helmi Leppänen

Avia Moilanen

Mirella Nousiainen

Kansi Avia Moilanen

Taitto Avia Moilanen

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Digilehti <https://www.ouka.fi/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

MADETOJAN
MUSIIKKILUKIO

LEEVI-lehti

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 Oulun kaupunki

Puh. 050-3672236

Lehteen on korjattu runojen asemointia, pääkirjoituksen tekstiä ja lisätty yksi Säväri-sanoitus maanantaina 24.2.2025 klo 19.50.

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Sivujen kahina on oppimisen ääni – paperikirjat takaisin lukioihin!

Aurora Nousiainen

ARTIKKELI Wanhat 2025

Helmi Leppänen

LUOVA KIRJOITTAMINEN | PROOSA Lutin Sansjambren

Monologi

Émilie Martineau

ARVOSTELU | KIRJAT Moniulotteisia utopioita ja painajaismaisemia Liisoista ihmemaassa ja sen ulkopuolella

Kaisla Leinonen

ARVOSTELU | KIRJAT Luin Hain kirjan

Mirella Nousiainen

KUVAREPORTAASI Taiteiden päivä 2025

Rori Karjalainen ja Milja Koskenkorva

RUNO Kukkien kerääjä

Avia Moilanen

RUNOJA Vieraana, Runokone

Aapo Laurila

HAASTATTELU Antti Annola – itsevarmuuden esikuva

Sara Aaltonen

KUVAREPORTAASI Lauluklubi 2025

Sara Aaltonen

LIITE | SÄVÄRI-SANOITUKSIA

Sivujen kahina on oppimisen ääni – paperikirjat takaisin lukioihin!

Kaikille on varmasti tuttu tunne, kun ruudun katsomisen jälkeen silmät verestävät ja silmien räpyttely tuntuu vaikealta. Valitettavasti tämä on monille nykypäivän lukiolaisille arkea, sillä kaikki oppimateriaalit ovat digitaalisessa muodossa. Paperikirjoista siirryttiin laajasti digikirjoihin lukioissa vuoden 2021 opetus-suunnitelman mukaisesti. Tuona vuonna alkoi kaikille maksuton toinen aste ja paperisista kirjoista siirryttiin digitaalisiin kirjoihin. Niiden käyttöä perustellaan alhaisemmalla hinnalla ja koulun on helpompaa jakaa niitä opiskelijoilleen. Oppimateriaalit ovat kokonaan verkossa ja nuoret opiskelevat koko lukio-oppimäärän vain tietokoneella. On tietenkin hyvä, että kaikki saavat tasapuolisen mahdollisuuden lukio-koulutukseen, mutta uudistuksessa ei selvästikään ajateltu digikirjoista aiheutuvia haittapuolia.

Yleisesti suositeltu ruutuaika päivässä on noin kaksi tuntia. Vaikka itse haluaisi vähentää omaa ruutuaikaansa, ei se nykylukiossa ole mitenkään mahdollista. Lukio-opiskelijat ovat koulussa noin kahdeksan tuntia ruudun ääressä. Kun tähän pitää lisätä vielä läksyihin kulutettu aika, ruutuaika kasvaa yli viisinkertaiseksi suositellusta ajasta. Tämä on mielestäni huolestuttavaa, eikä sitä ole otettu ollenkaan huomioon lukiouudistuksessa. Liiallinen ruutuaika voi lisätä päänsärkyä, silmien kutinaa, näön epätarkkuutta ja silmä-särkyä. Nämä ovatkin yleisiä oireita lukiolaisilla. Kuten biologian tunneilla opitaan, lähelle katsottaessa silmän mukauttajalihakset ovat supistuneena, eli silmä tekee työtä. Kun lähelle katsominen ja erityisesti ruutuun katsominen on pakollista oppimisen kannalta, ei lukiolaiselle jää mitään vaihtoehtoja edes yrittää parantaa omien silmiensä terveyttä. Lisäksi ruuduista aiheutuva sinivalo heikentää melatoniinin tuotantoa, mikä voi hankaloittaa nukahtamista. Läksyjä on monesti pakko tehdä hyvin myöhään asti, sillä pitkän koulupäivän ja harrastusten jälkeen muuta vaihtoehtoa ei ole. Lukiolaisten uni jääkin usein liian lyhyeksi.

Perinteisten paperikirjojen avulla opiskeluun keskittyminen on paljon helpompaa, sillä kirjoja lukiessa ei ole mahdollista harhautua selaamaan muita sivuja, eikä kirjoissa ilmene teknisiä vikoja. Lisäksi ylimääräiset ilmoitukset eivät häiritse opiskelutilannetta. On myös tieteellisesti todistettu, että kirjoittaminen käsin paperille ja käsin alleviivaaminen auttavat materiaalin muistamisessa paljon enemmän kuin digitaalisen muodon vastineet. Digikirjoihin tarvitsee aina nettiyhteyden ja tietokoneen, jossa on akkua. Tätä ongelmaa ei paperikirjoissa ole. Perinteisten kirjojen selaaminen ja nopeasti jonkin asian tarkistaminen on paljon helpompaa, sillä ei tarvitse odottaa, että ensiksi tietokone aukeaa, netti lähtee toimimaan, digipalvelu käynnistyy ja oppikirjan sisällöt alkavat näkyä opiskelijalle. Olen laskenut, että digikirjan avaamiseen tarvitaan keskimäärin kymmenen klikkausta ennen kuin pääsee oppimateriaaliin. Kun näiden painallusten välissä pitää vielä odottaa latautumista, kuluu jo itse materiaalin aukaisemiseen paljon aikaa. Paperikirjassa voi sen sijaan avata vain oikea aukeama, eikä aikaa kulu hukkaan. Silmien rasitus on lisäksi paljon pienempi paperikirjoista lukiessa.

Vaikka itse pidän paljon enemmän paperikirjoista ja olen sitä mieltä, että lukioissakin pitäisi palata niiden käyttämiseen, voin myös myöntää, että digikirjoissa on muutamia hyviä puolia. Digikirjoissa tieto voi päivittyä ajankohtaiseksi, jos asiasta tehdään uusia tutkimuksia. Myös mielenkiintoiset linkit asiaa koskeviin artikkeleihin tuovat opiskelijalle monipuolisia näkökulmia aiheisiin. Lisäksi esimerkiksi fysiikassa videot tutkittavasta ilmiöstä voivat auttaa tilanteen hahmottamista ja siten myös oppimista.

Kun lukiot ostavat opiskelijoille lisenssejä, ne kestävät vain tietyn aikaa. Digikirjoista ei lukioajan jälkeen jää opiskelijalle mitään käteen. Lisenssit loppuvat ja tunnukset vanhenevat. Toisin on paperikirjoissa, joita voi säilyttää itsellään pitkään ja joista tietojen tarkistaminen on helppoa. Nykyään monet myös korottavat lukion jälkeen ylioppilasarvosanojaan, jolloin lukion maksuttomuus ei merkitse enää mitään, kun samat kirjat pitää ostaa itselleen omalla rahalla. Toisaalta on hyvä, että digitaitoja harjoitellaan, sillä kaikki yo-kirjoitukset ovat Abitti-järjestelmässä tietokoneella. Jotkut päättäjät ja opettajat eivät kuitenkaan aina huomaa sitä, että opiskelijat saattavat olla lukion ensimmäisenä vuonna aika avuttomia tietokoneiden käyttäjiä. Vaikka olemme nuori sukupolvi, meidän vereemme ei ole automaattisesti koodattuna tietokoneen käyttämisen taitoa!

Itse olen alkanut hyödyntää kirjaston palveluja entistä enemmän lukioon tultuani, sillä kirjastosta voi lainata lukiokirjoista myös paperiversioita. Erityisesti ylioppilaskirjoituksiin kerratessani pidän siitä, että minulla on sekä digi- että paperikirja edessäni. Näin voin palata tarkistamaan paperikirjasta tietoja, eikä minun tarvitse alkaa naputtelevaan montaa kappaletta taaksepäin ja odottaa sivujen latautumista. Digikirjasta puolestaan saan auki esimerkiksi videot ja lisämateriaalit. Kuitenkin usein on tilanne, että kirjastossa juuri haluamani kurssin kirja on lainassa tai sitä saa pitää vain lyhyen aikaa toisten varausten vuoksi. Silloin pitää tyytyä vain digikirjaan, eikä asioiden nopea mieleen palauttaminen onnistu yhtä helposti.

Mielestäni on kummallista, että me suomalaiset emme ole oppineet ruotsalaisen oppikirjojen suhteen tekemästä virheestä. 2000-luvun alussa Ruotsi halusi olla maailman digitaalisin maa, ja se otti käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä kouluihin. Nykyään sen sijaan halutaan siirtyä takaisin paperikirjoihin ja käytetään paljon rahaa siihen, että saataisiin paperikirjat takaisin kouluihin. On tutkittu, että ruotsalaiskouluissa, joissa näin on tehty, oppiminen on parantunut merkittävästi. Suomalaisilla olisi vielä paljon aikaa välttää tämä virhe, mutta emme ole huomioineet sitä, vaan aloittaneet samanlaisen digitalisoinnin kuin Ruotsissa. Mielestäni tämä on ristiriitaista. Toivon, että edes peruskoulussa pysyisi perinteiset paperikirjat, jotta perustiedot saataisiin hyvin haltuun.

Vaikka teknologian kehittyminen tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia, haluaisin, että lukioissa palattaisiin perinteisten paperikirjojen käyttämiseen. Päättäjienkin olisi hyvä huomata, että uudistukset ja uusimmat mahdolliset teknologiat eivät tarkoita parempaa oppimista, vaan monesti perinteiset ja hyväksi todetut oppimismenetelmät ovat kaikista parhaimpia. Olen varma, että oppitunneilla keskittyminen parantuisi huomattavasti, jos opiskelijoilla ei olisi mahdollisuutta selata muita sivustoja opetuksen aikana. Paperikirjat tarjoavat opiskelulle rauhallisen ympäristön, jolloin tieto jää paremmin mieleen. Siksi minä kannatan palauttamista hyväksi todettuihin paperikirjoihin!

Aurora Nousiainen, päätoimittaja

Wanhat 2025

Teksti: Helmi Leppänen Kuvat: Milja Koskenkorva

Taas kerran koitti se päivä, kun Pohjankartanon aula täyttyisi upeista puvuista, tanssijoista, musiikista ja katsojista, oli nimittäin wanhojen päivä. Päivään valmistautuminen alkoi monella jo varhain aamulla. Pukuja, kampauksia ja meikkiä oli mietitty jopa kuukausien verran, ja nyt koitti se hetki, kun visiot tulisivat toteen. Aamulla Madetojan salilla alkoi wanhojen valokuvaus, jossa monet ottivat kuvia parinsa kanssa, mutta kaikki saapuivat paikalle ryhmäkuva varten. Kuvausten jälkeen oli aika siirtyä ykkösten järjestämään herkutukseen ja odotus päivän ensimmäistä esiintymistä varten alkoi. Monet käyttivät ajan hyödykseen ottamalla kuvia ulkona klassista kiviseinää vasten, ja tanssijoita tuli vähän väliä sisälle lämmittelemään ja odottamaan kuvausvuoroaan.

Hieman ennen puoltapäivää orkesteri oli jo asettunut lavalle, tanssijat odottivat pitkässä letkassa ja yleisöä oli kertynyt jokaiseen kerrokseen katsomaan ja oli ensimmäisen esityksen aika. Tänä vuonna tanssijoita oli ennätysmäärä, minkä takia näytöksiä tuli yksi enemmän. Tanssijat jaettiin neljään moduuliin, jolloin vanhemmille ja läheisille oli kaksi erillistä näytöstä. Päivän koululaisnäytöksessä moduulit vaihtuivat pariin otteeseen, jotta kaikki tanssijat pääsisivät esiintymään ja lopulta kaikki tanssijat olivat lopun omatanssissa mukana.

Aikaisempinakin vuosina tanssittujen tanssien, muun muassa alkumarssin, poloneesin sekä tangon, lisäksi oli listaan tullut uusi lisäys, Ievan polkka. Meno polkassa oli reipasta ja rytmikästä, ja kappaleessa oli soittamassa haitaria opettaja Ukko-Pekka Yliranta ja laulamassa yksi tanssijoista, Jenni Lötjönen. Tanssijoita oli tänäkin vuonna säestämässä alkumarssissa, poloneesissa, Wienin valssissa sekä polkassa Pohjankartanon yläasteen 9. luokkien sinfoniaorkesteri Jaakko Jauhiaisen johdolla.

Iso kiitos kaikille päivään osallistuneille, toivottavasti päivänne oli juuri sellainen kuin toivoitte sen olevan!

Lutin Sansjambren monologi

Luovan kirjoittamisen kurssilla oli tehtävänä luoda ryhmätyönä henkilöhahmo ja kirjoittaa sitten hänelle monologi.

Émilie Martineau

Lutin Sansjambre on vanha (n. 500 ja risat vuotta vanha) ranskalainen mies, joka menetti hänen jalkansa, koska joku ei osannut käyttää helikopteria. Hän oli ennen kolme metriä pitkä ja nyt vain kaksi. Hän oli sotilas ranskan armeijassa, mutta natsit vangitsivat hänet ja veivät hänet keskitysleirille. Häntä ei tapettu, koska tiedettiin hänen kyvystään lukea ennustuksia simpukan helmistä. (Siksi hän nykyäänkin kasvattaa simpukoita Norjassa kahden vuoren välisessä vuonossa.) Hän pääsi kui-tenkin pakenemaan natseja Afrikasta kilpikonnien selässä, kas kun hän ei pysty kävelemään. Hän matkasi Norjaan asti ja löysi sieltä perheensä, täysveriset peikot. Heitä hän auttaa ennustus taidoil-iaan, mutta hyötyy vastapuolesta ja heidän teknologiastaan, viljelläkseen simpukoita hyisessä vuo-nossa.

Perhe. Mikä ihmeen ilmiö se tämäkin on. Ihastuttava joukko kaikenlaisia persoonia yhteisellä ja hil-jaisella sopimuksella ajaa toisensa hulluuden partaalle.

Ja mitä minun perheeseeni tulee, se on vähintäänkin epätavallinen. Minä, Lutin Sansjambre, ranska-lainen ilman jalkoja (pitkä tarina – sanotaanko vain, että joku toisen maailmansodan aikaan reppu helikopterin käytön peruskurssin), asun Norjan kaukaisimmassa kolkassa. Kahden suuren vuoren vä-lissä, joita yhdistää puinen silta. Saatatte kysellä typeriä kysymyksiä, kuten: miten päädyin tänne? No, ihan tavanomaisella tavalla, tiedättehan – pakenin natseja Afrikasta, vaelsin puoli maapalloa poh-joiseen ja päätin asettua kahden vuoren väliin kilpikonnien selässä ratsastaen. Niin kuin kuka tahansa muukin tekisi.

Mutta todellinen seikkailu, täynnä vaaroja ja yllättäviä käänteitä? Naapurini. Toisella puolella asuu puoliksi ihmisiä, puoliksi peikkoja oleva heimo – puhtaita, hienostuneita ja teknologisesti niin edis-tyneitä, että saavat kilpikonnani näyttämään kottikärryiltä. Toisella puolella taas täysveriset peikot asustelevat, sotkuisia, kaoottisia, ja, no, teknologisesti hieman alkeellisia. He saattavat syödä käsillä ja luulla saippuaa eksoottiseksi leivonnaiseksi, mutta heillä on suuri sydän.

Entä oikea perheeni? Sanotaan, nyt, vaikka heidän menehtyneen traagisesti harmonikkaonnettomuu-nessa, johon liittyy paraati, karkuun päässyt vuohi ja aggressiivinen soittokunta. En mielelläni puhu siitä. Mutta kohtalo omalaatuisella tavallaan antoi minulle uuden, karvaisemman ja huomattavasti pahanhajuisemman perheen. Ja silti, kaikista yrityksistäni huolimatta, luoda rauhaa, yksi osapuoli on aina kiittämätön. ”Oi, katsokaa Lutinia, veljeilemässä noiden sivistymättömien raakalaisten kanssa!” Kyllä, puoliverinen hienostelija, minä pidän seurastani äänekkäänä, villinä ja innostuneena – en tee-kupin äärellä kuiskuttelemassa ”sillan asianmukaisesta huollosta”.

Mutta rehellisesti sanottuna... parempi täällä, kuin natsien kynsissä.

Ja nyt, ojentakaa se kastike, tai joudutte kuuntelemaan yksinpuheluani koko jälkiruoan ajan.

Moniulotteisia utopioita ja painajaismaisemia Liisoista ihmemaassa ja sen ulkopuolella

Kaisla Leinonen

Mielikuvituksellinen, moniulotteinen, vanhoja tarinoita muokkaava teos, joka esittää kysymyksiä: Mitä jos Ihmemaan olisikin mielikuvituksellisten kauhutarinoiden luoma karmiva maa? Mitä jos Ihmemaan Liisa olisikin salaperäinen tyttö nykyajan kotibileissä?

Tällainen on nuorille suunnattu novellikokoelma **Tästä ihmemaahan** (WSOY, 2024), jonka ovat toimittaneet nuortenkirjoistaan tunnetut Salla Simukka ja Siri Kolu. Siinä kuullaan tekstejä tunnetuilta suomalaisilta kirjailijoilta: **Siiri Enorannalta, Tommi Kinnuselta, Marisha Rasi-Koskiselta, Anniina Mikamalta, Dess Terentjevalta, Juuli Niemeltä, Jani Niemiseltä, Hannele Mikaela Taivassalolta ja Akseli Heikkilältä.**

Teos leikittelee **Lewis Carrollin** Liisa ihmemaassa -kirjojen tunnelmilla ja hahmoilla niin nykyajassa kuin ihmemaassakin. Novelleissa seikkailee niin Liisoja, Aliceja kuin Aliisojakin, ja se kertoo esimerkiksi Herttakuningattaren sekä Irvikisän tarinoita. Novelleja on kaiken kaikkiaan yhdeksän, ja niiden välissä pieniä Siri Kolun ja Salla Simukan kirjoittamia Alicen ääni -pätkiä, jotka nitovat novellien tarinaa yhteen ja jotka kertovat mystisesti omaa ja myös novellipätkien tarinaa.

Alicen äänen kertoma tarina jää kuitenkin lukijalle hieman auki ja epäselväksi, eikä sillä sen vuoksi ole yhtä sitovaa vaikutusta kuin sillä voisi mahdollisesti olla. Jännittyneen tunnelman pätkät tosin onnistuvat saamaan aikaan jo ensimmäisten lauseiden aikana. Viimeinen novelleista, Siiri Enorannan Lissut kuitenkin onnistuu tekemään sen, mitä Alicen ääni ei – siinä kuvitellaan rohkeasti utopistisesti Ihmemaata, jossa kaikki voivat olla mitä vain ja jossa menneisyyden kauhut ovat jääneet taakse, vaikka niiden arvet ovat läsnä yhä. Se nitoo aiemmat novellit yhteen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

”Mitä jos?” on tämän novellikokoelman juurikysymys. Mitä jos Liisa ihmemaassa kirjoitettaisiin näin? Novelleista vaikuttavimmat ovat juuri niitä, jotka ovat uskaltaneet kääntää tarinan pääläelleen tai etsiä selityksiä tapahtumille, joille ei aiemmin niitä ole edes yritetty etsiä. Lukiessa tuntuu kuin kaikista vaikuttavimmat ja monimutkaisimmat novellit oli jätetty viimeisimmäksi. Ehkä juonellisesti vahvin ja ensimmäinen mieleenpainuva novelli on Anniina Mikaman Purppuranpunaista, jossa alkuperäisen Liisa ihmemaassa -teoksen karikatyyrimäiselle pahishahmolle Herttakuningattarelle annetaan inhimillisiä piirteitä, ja pureudutaan juurisyyhyn siitä, miksi hänestä alun perinkin tuli paha.

Senkin lisäksi Tässä ihmemaassa sisältää paljon vaikuttavia novelleja, kuten myös Marisha Rasi-Koskisen hämmäntävä Liisat ihmemaassa. Kokoelmana tämä tuntuu kuitenkin hieman epätasaiselta ja epäyhtenäiseltä. Jotkut novelleista herättävät välittömän mielenkiinnon, kun taas esimerkiksi nonsensemainen runo tuntuu nerokkuudestaan huolimatta sen hyvin pitkän pituuden takia puuduttavalta. Joissakin novelleissa tuntuu myös olevan liikaa sisältöä ollakseen novelleja ja kerronta menee enemmän vanhojen tapahtumien kertomiseksi kuin novellien tarinan luomiseksi. Välillä paloin halusta tietää lisää, välillä halusin vain sivujen jo loppuvan. Se teki lukukokemuksesta hyvin epätasaisen.

Vaikka Tästä ihmemaahan on nuorille suunnattu, löytyy siitä varmasti kerroksia myös vanhemmillekin lukijoille. Parhaimmillaan sen novellit ovat järkyttävän monikerroksisia, Enoranta esimerkiksi kritisoi naisten asemaa ja epätasa-arvoa yhteiskunnassa ja uskaltaa unelmoida paremmasta maailmasta. Teos vaatii kuitenkin ehkä useamman lukukerran, jotta sen kaikista syvimmätkin teemat ja motiivit pystyy ymmärtämään. Esimerkiksi Juuli Niemen Ihme lähiön salaperäiset kerrokset jäävät ensilukemalta hieman auki.

Novellien kirjoitustyylien monipuolisuus on kuitenkin ilahduttavaa, ja se laajentaa kirjan lukijaryhmää laajemmaksi. Tekstejä esimerkiksi säeromaanien omaisesta asettelusta ja Dess Terentjevan kirjoittamasta Irvikissan laulutekstistä tai runoudesta lyhyisiin pikaviestinpätkiin. Jokaisen kirjailijan ainutlaatuinen kirjoittajanäni tulee teksteissä hyvin selkeästi esiin. Niiden vuoksi tunnelmanvaihdoiksi tekstistä toiseen ovat luonnollisesti hyvin nopeita. Vaikuttavan karmivasta Raatomaasta siirrytään nopeasti Kanin pikaviestit -novelliin, joka kuvittelee hauskaasti tikittävän kellon kanssa juoksevan kiireisen kanin ajatuksia ja viestejä Liisalle. Lukiessa kestää hetki totutella uuteen tunnelmaan, mikä on tosin ominaista novellikokoelmille. Monipuolisuuden vuoksi Tästä ihmemaahan -teoksesta löytyy varmasti kaikille mieleistä luettavaa. Se on pienestä epätasaisuudestaan huolimatta toimiva novellikokoelma, joka varmasti kestää useamman lukukerran.

Luin Hain kirjan

Mirella Nousiainen

Magdalena Hain vuonna 2023 ilmestyneessä Finlandia-palkitussa *Sarvijumala*-kauhuromaanissa 17-vuotias Lauri herää sairaalassa perheen jouduttua auto-onnettomuuteen. Hän ei muista, mitä tapahtui ennen onnettomuutta, mutta joka tapauksessa äiti ei selvinnyt ja isä makaa koomassa. Lauri aloittaa hitaan toipumisen pikkukylässä tätinsä luona, mutta kaikki ei ole kohdallaan. Lauri alkaa muistella auto-onnettomuutta ja elämää ennen kuin kaikki meni mullin mallin, ja vähitellen sekavan palapelin palat alkavat loksahdella paikoilleen.

Kuolleet eivät pysy kuolleina, ja Lauri näkee asioita, joita muut eivät näe. Vertahyytävä kummajaispeura piinaa häntä ja muistuttaa joka käännteessä onnettomuudesta. Olisiko Laurin ollut tarkoitus kuolla? Naapurin Vilja-Maariaa pidetään kummallisena, mutta jokin hänessä kiehtoo Lauria, joka alkaa nähdä karmeita ja todentuntuksia unia, jotka ovat sekä kauhistuttavia että kiihdyttäviä. Unissa esiintyvä Vilja-Maaria voi olla ainoa, joka ymmärtää, mitä Laurille on tapahtumassa.

Magdalena Hai on suomalainen fantasiakirjailija. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden lisäksi hän on kirjoittanut aikuisille lyhytproosaa. Hänen teoksissaan toistuvia teemoja ja elementtejä ovat muun muassa itsensä löytäminen, valitut perheet ja ympäristökatastrofit. *Sarvijumala* voitti lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandian vuonna 2023. Kun kuolema koskettaa, kaikki muuttuu. Romaani kertoo kuoleman vaikutuksesta elämään, ihmissuhteista ja siitä, miten läheiset voivat olla läsnä kuolemankin jälkeen.

Hai halusi kirjoittaa kirjan, josta ei-valkoiset pojat voisivat löytää itsensä näköisen hahmon pääosassa. *Sarvijumala* kommentoi suomalaista rasismia ja käsittelee erityisesti sitä, millaista rasismi on nuorten maailmassa. Päähenkilö Lauri on musta poika, joka joutuu pienessä maalaiskylässä kohtaamaan rasismia. Hänen ihonvärinsä tulee pikkuhiljaa esille toisten ihmisten kommenttien kautta. Hai haki esilukijaksi nuoren mustaihoisen miehen, jonka kanssa hän kävi läpi kirjassa käsiteltyä rasismia. Hän käsittelee aihetta suoraan, mutta hienotunteisesti.

Hahmot ovat todella vetäviä ja tuntuvat melko todenmukaisilta, mikä on varsinkin nuortenkirjallisuudessa harvinaista herkkua. Lauri on tavallinen nuori, mutta silti hänellä on syvällisiä ajatuksia. Toisaalta välillä tuntui, että teinipojan toimintaa kuvattiin hieman stereotyyppisenä.

Pian äitinsä kuoleman jälkeen, Lauri alkaa syyttää itseään onnettomuudesta. Ehkä auto ei olisi suistunut tieltä, jos hän olisi itse toiminut eri tavalla. Itsesyytökset ovat iso osa kirjan juonta ja päähenkilön kehitystä. Kirjan edetessä Lauri alkaa vähitellen hyväksyä äitinsä kuoleman ja nykyisen elämäntilanteensa.

Sarvijumala on koukuttava teos, jossa on juuri sopivasti perinteisiä kauhun elementtejä ja yliluonnollisuutta. Juoni tiivistyy sivu sivulta, ja kun kerran pääsee vauhtiin, ei malta laskea kirjaa käsistään. Sivuja on 162, eli romaanin saa luettua vaikkapa yhdeltä istumalta. Intensiivinen tarina, lumoava tunnelma ja ovela kerronta tekevät kirjasta erittäin mukaansatempaavan. Kannattaa lukea!

Taiteiden päivä 2025

Kuvat ja teksti: Rori Karjalainen Kuvat: Milja Koskenkorva

Madiksen Big band OYJO, eli Oulu Youth Jazz Orchestra lavalla

Korento esiintyy omalla biisillään

Aslak Kipinä ja Joonatan Lap-
palainen: piano ja ksylofoni
duo

Kaisla Leinonen soittaa Lisztää

Emmi Alatalo ja Iida-Maija Juanto musaluokassa

Kansanmusayhtye Volkswagen aulan lavalla

Shostakovitchia viuluilla soittavat Ilona Säkkinen ja Hanna-Maria Timlin (sekä pianisti Annika Lohi).

OYJO lavalla ja pasuunasoolo

Anniina Luhtaanmäki soittaa huilua ja Tuuli Mäkiö pasuunaa. Kappale on elo-

Talon sisustajat ry juhlasalissa

Vieraana

Aurinko on kaikki
se syleilee metsän pylväitä
jykeviä, ylväitä

Lopulta olen niin vaivainen
kiitollinen, että saan
muistoihini kätkeä
tämän karun, kauniin maan

Kultainen ja taivainen
Aurinko
on kaikki
Havumaton onnistunut valtausretki
Valo on rauha
äänetön hetki

Huoneen toisella puolla
ketjut, kori, ihmisen työtä
tullut jäädäkseen
pysyvästi
Vaikka onkin läsnä tuolla
ei kauneus haihdu pois sen myötä
ei katso kysyvästi
odottaa

Odottavat myös metsän pylväät
lähes silminnähdessä
milloin täältä vihdoinkin lähden
Ne ovat oikeassa
Mahdoton niiden on ymmärtää
minkä ihmeen tähden
täällä vierailen hiljaisuutta rikkomas-
sa

Pakotan itseni todellisuuteen

Kiekkoni liittää
kori saa vieraan uuden
Onneksi en osunut niihin
jotka tämän huoneen omistaa
läsnäolollaan sitä komistaa
täällä vartioineet jo ikuisuuden

Läpikulkumatalla
olen vain
enää turmele en huoneen rauhaa
Kiitos, että vieraana
olla sain
Kauempana kasvaa metsälauhaa

Kaikki on hiljaa paikallaan
ja aurinko
on kaikki

Runokone

Ihmisen ajattelusta on moneen
se lailla koneen
mietteitäänsä muuntaa
kauniiksi kirjaimiksi,
sointuviksi sanoiksi,
lempeiksi lauseiksi lappuselle
vailla selvää suuntaa

Sanoja, sanojen virta

Käsi, se toimii
Kynä vaeltelee pienissä poluissa
paperilla
rivistä
toiseen

Samalla poimii
mielen syövereissä, hermosoluissa
reseptit runoon monenmoiseen

Täydellinen prosessi
Koko keholla
maksimiteholla
kone käy käymistään
eikä loppua tunnu saapuvan mistään

Jatkuu
ja jatkuu
Sanoja

Lopulta
mieli tyhjenee
kaikki on käytetty
se suorituksen pilaa
Mitä inspiraatio tällä kertaa vaatikin
se on nyt näytetty
Todellisuus saa tilaa

Mitähän sainkaan aikaan
Selaan läpi jokaisen säkeen
Totisesti
kun antautuu inspiraation taikaan
on se kuin lähtisi liukumaan
alamäkeen

ja kone toimii

Aapo Laurila

Kukkien kerääjä

mä tiedän sä rakastat kerätä kukkia
oot kerännyt niitä jo kauan
kauemmin kuin kukaan muu
kauiten kaikista

ensimmäisestä aattelit
voi miten kaunis se onkaan
kaunein kukaa jota olit koskaan nähnyt
kunnes se kuoli pimeyteen

et tiennyt että kukat tarvii valoa
kai sen takia keräsit vaan uusia ja uusia
ihaillen niitä hetken tietäen
niiden kuolevan taas pimeyteen

sun kansio täyttyi ja täyttyi
kun lukuisien keräilyjen jälkeen
tuli matkallesi tulppaani jonka
myös halusit kansioosi osaksi

olit ihaillut sitä kaukaa ja läheltä
kun tuttuun tapaan saapui yö
niin kovin kylmässä pakkasessa
odotit ja seuraavaa kukkaa

sä odotit ja odotit kauniimpaa uutta
mutta tulppaani ei kuollutkaan
sun pakkaseen tai pimeyteen
vaan se kukki jopa kauniimmin

aloit miettiä jos pystyisit tyytyä
loputlin sivut vaan täyttyi siitä
yhdestä samasta tulppaanista
sun koittaessa tappaa sitä

se yritti sulkea terälehtieen
mutta kukki pelonsekaisena kun mietit
onko susta hoitamaan sitä vai etsitkö
kauniimman tilapäisen kukan

tulppaani kesti kuin kestitkin sun pimeimmät hetket
kunnes tajusit sen olevan kukista kaunein
sulla meni aivan liian kauan
pimeytesi takia se hädin tuskin hengitti enää

se tarvii nyt vettä ja paljon paljon valoa
hoitoa ympäri vuorokauden
osoitusta kuinka et halua enää koskaan
kansiota kuolleista kukista

se tulppaani matkallasi muutti kaiken
sun ei kuulu olla ylpeä kuolleista keräilyistä
sulje nyt se kansio revi vanhat sivut irti
niin ainoa elossa ei kuolisi myös

Avia Moilanen, Vuorokausi

Antti Annola – itsevarmuuden esikuva

Näyttelijä ja laulaja Antti Annola on jättänyt teatterin ainakin väliaikaisesti ja keskittynyt lauluun.

Sara Aaltonen

Istun hiljaisessa opettajanhuoneessa. Edessäni istuu itsevarmuudesta hehkuva Antti Annola, joka on juuri saanut ”Vuoden madislainen” -palkinnon. Annola kertoo hänellä olevan kumppani ja koira nimeltä Valo, joka vierailee Annolan Instagram-julkaisuissa säännöllisesti. Melkein tunnin mittaisen haastattelun aikana kävimme Annolan elämää läpi kempeleläisestä päiväkodista nykypäivään.

– Muistan, kun päiväkodin tädit rakensivat minulle paperisen mikrofonin, koska olin jo silloin niin innokas laulaja. Annola muistelee lapsuuttaan Kempeleessä antoisasti.

Peruskoulun jälkeen Annola suuntasi Madetojalle, josta hänelle on jäänyt paljon hyviä muistoja.

– Madiksella olin kahdessa musikaalissa. Ne olivat ensikosketukseni teatterin tekemiseen. Merkittävin oli varmaan *West Side Story*, jossa olin pääroolissa. Se oli haastavaa mutta ammattimaista ja semmoista polttelevan ihanaa!

Madetojasta on jäänyt Annolalle mieleen kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri, yhteisöllisyys ja **Liisa Liikalan** ranskan tunnit.

– Ranskan opinnoissa oli tosi tiivis ryhmä, ja oppitunnit olivat mukavia. Liisan ranskan tunnit jäivät positiivisena muistona mieleeni. Jos hän olisi joku eläin, hän olisi varmaan sellainen hienostunut ja sivistynyt kissa.

Annolan olemus säihkyi ystävällisyydestä. Hän toivoo, että hänet muistetaan juuri siitä.

– Sellainen ystävällisyys ja avuliaisuus on minulle tärkeää. En halua, että kenellekään tulee kanssani sellainen olo, että ei voisi vaikka olla oma itsensä.

Annolan luotto itseensä ja lähipiirin tuki on kantanut häntä läpi elämän. Vaikka uralla olisi tullut vastoinkäymisiä, on pitänyt vain luottaa siihen, että asiat loksahdelevat oikeille paikoille.

– Olen ollut urallani sellaisessa tilanteessa, että en tietyllä tavalla ole kuulunut mihinkään. Siinä vaiheessa on täytynyt vain luottaa prosessiin. Siihen, että taitoni riittävät, ja siihen, ettei tyhjiössä seisoskeleminen välttämättä ole huonosta. Joskus on hyvä miettiä, mitä haluaa seuraavaksi tehdä.

Annola kertoo, että taiteen tie on aina ollut silmien edessä, mutta tähänastinen urapolku on ollut yllätyksellinen. Hän on myös saanut hieman erikoisia katseita valinnoistaan.

– Joskus jotkut läheisistä ovat kyseenalaistaneet uravalintojani. On ihmetelty, että miksi käytän aikaani tiettyihin asioihin. Mutta siinä ihana asia on se, että kun on luottanut omaan juttuunsa, se on aina kantanut.

Voiman löytäminen itsensä luottamiseen ei välttämättä ole maailman helpoin asia. Annola haluaa painottaa läheisten tuen ja palautteen tärkeyttä.

– Kyllä läheisten tuki on ollut tärkeää. Se, että ihmiset ympärillä ymmärtävät ja tukevat sinua on äärimmäisen tärkeää. Myös se, että saa palautetta on sellainen kantava voima. Jos joku sanoo että ”Wow, toi sun laulu kuulosti jotenkin niin helpolta!” Olen tosi onnellinen, koska juuri sitä kohti olen tehnyt töitä. Samoin kritiikin kanssa. Haluan totta kai tietää mikä menee kehnosti ja mikä hyvin!

Haastattelun lopuksi Annola halusi kertoa kaikille nuorille taiteilijoille, että itseensä luottaminen ja kehittäminen artistina on erittäin tärkeää menestyksen kannalta.

– Hakeudu ja harjoittele. Se, että tuot itseäsi esille, on hyvin tärkeää. Ne hetket kun pyydetään vapaaehtoisia tekemään jotain, kuten laulamaan, on juuri niitä, joihin sinun on oltava se vapaaehtoinen. Ei kukaan tiedä kuinka hyvä olet, jos et uskalla sitä näyttää.

Lauluklubi 2025

That's the way it is: Lauluklubi 2025

Kuvat: Milja Koskenkorva Teksti: Sara Aaltonen

Vuoden 2025 Lauluklubin teemana oli 90-luku. Soittajat, solistit ja tanssijat olivat erittäin taitavia, ja näytöksessä näkyi selvästi kaikkien intohimo projektia kohtaan. Lauluklubi 2025 oli kuitenkin jonkin kamalan viruksen pauloissa, mutta meininki pysyi hyvänä. Ihmisiä tippui porukasta yksi kerrallaan sairasetiin, oli taas kipeänä, eivätkä kaikki päässeet aina paikalle. Päivä ennen esitystä puhelimeen pärähti viesti viestin jälkeen siitä, kuinka joku on taas kipeänä eikä pääse paikalle.

Kaikesta sairastelusta huolimatta Lauluklubista syntyi hieno kokonaisuus, josta kaikki olivat varmasti ylpeitä!

Erityinen kiitos ohjaaville opettajille Mikko Alanteelle, Annette Sinclairille ja Anna-Mari Kessille!

Kyyneleet

Tuleeko aika,
jolloin äiti
ei itkua enää taita
tai lohduta
Tuleeko aika,
jolloin iskä
ei apuun enää riennä
ja ojenna kättään

Kyyneleet
pois pyyhitään
poskilta pienen
niin pienen tytön
Kyyneleet
virratkoon
meidän paidoillemme

Pahoillani olen
niistä hetkistä,
joista teille
jäi paha mieli
Kiitos
kaikesta
mitä olette
vuokseni tehneet

Kyyneleet
pois pyyhitään
poskilta pienen
niin pienen tytön
Kyyneleet
virratkoon
meidän paidoillemme

Olen jo iso
osaan pyyhkiä kyyneleet
enkä aina
apua kaipaa
Kuitenkin
nyt pyydän
saanko olla
vielä kerran lapsi

Kyyneleet
pois pyyhitään
poskilta pienen
niin pienen tytön
Kyyneleet
virratkoon
meidän paidoillemme
Sotkekoot meikit
kastelkoot naaman
nyt vielä kerran
saan itkeä kuin lapsi
aa...
Kyyneleet
kyyneleet
kyyneleet
pienen tytön kyyneleet

Senja Alatalo

En usko rakkauteen

Leikitään hetken vaan
Prinssiä ja prinsessaa
Kissaa hiirtä konsanaan
Juostaan maratoni ilman voittajaa
Temppareihin en tähtää
Viini maistuu liisteriltä tänään
En jaksa yhtään yrittää
Hiusten pyörittely riittää

En usko rakkauteen
Ohimenevään lupaukseen
Tahdoin tarttua hetkeen
Kertakäyttöiseen, muistoon ikuiseen

En jaksa enää arpoa
Kenen kanssa tanssia
Hitaita, ennen kello kolmea
Öisin valvo en, kuvitellen parisuhdetta
Vaan katson silmät auki kuuden uutisia
Rakkautta myydään tarinoissa
Totuuden menettäneissä skenaarioissa

En usko rakkauteen
Ohimenevään lupaukseen
Tahdoin tarttua hetkeen
Kertakäyttöiseen, muistoon ikuiseen

Kannan itse kauppakassit
Unohdan Laurit ja Lassit
En aio enää itkee jätkien perää
jotka huomioo kerää, hei herää
Ne esittää uhria
Samaan aikaan sanoo tunteet on turhia
Huppu pääst jos meinaa huudella
Autotune pois et pystyy kuunnella

En usko rakkauteen
Ohimenevään lupaukseen
Tahdoin tarttua hetkeen
Kertakäyttöiseen, muistoon ikuiseen

Inka Huotari

Kynnet, painautuu
Ihosta läpi, kylmään lihakseen
Ja mun suussa maistuu punainen veri
En saa happea anna mulle happea

Puhelimeen kirjoitettu katkelma
ja lämmin taideteos kädessä
Mä kannan mun kehossani arpia
jotka koostuu runoista ja verestä

Ahistaa, sydän tykyttää
en saa happee mun rinnas joku viiltävä pistää
Aika lamaannuttaa, mutten pysy paikoillani
mua pelottaa et joku musta saa tietää jotain
joka ei kuulu sille, ei kuulu sen tietoon
se puhuu musta paskaa ja kattoo mua kieroön
Väärät tyypit saa tietää musta liikaa asioita
enkä ookkaa sitä mitä ne luuli
en ookkaan sitä mitä ne luuli

Hei vie mut täältä pois
kevätuuuli

Ella Huttunen

Kuin aina ennenkin

Jo kaukaa tunnistan nuo pienet pihapuut
Jotka samaan tahtiin kanssani kasvavat
Tunnen tän paikan jokaisen polun ja kujanteen
Ja kaikki vanhat kaavat täällä toistuvat

Kuulen kaappikellon huoneissa kaikuvaan
Yhtä aikaa mä sen kanssa astelen
Nää lempeet seinät mua joka puolelta ympäröi
Ja ne katsovat minuun kuin tunnistaen

Vuodet menneet
Täällä elän uudestaan
Tahdon takaisin eiliseen

Tunnen kuinka
Mut valtaa huolettomuus
Aivan kuin aina ennenkin

Silloin harvoin kun me nykyään tavataan
Puhun teille niin kuin lapsena aikoinaan
Hiljaa ikääntyvät kasvot jää jälkeeni katsomaan
Toivoen että tulen pian käymään taas

Vuodet menneet
Täällä elän uudestaan
Tahdon takaisin eiliseen

Tunnen kuinka
Mut valtaa huolettomuus
Aivan kuin aina ennenkin

Mä oon kuin lapsi taas

Vuodet menneet
Täällä elän uudestaan
Tahdon takaisin eiliseen

Tunnen kuinka
Mut valtaa huolettomuus
Aivan kuin aina ennenkin

Uudestaan, elän vuosia uudestaan

Aino Keränen

Sateessa

Kuljen vierelläsi niin kauan kuin tarvitaan
kiitosta harvemmin kuulla saan
sama filmi pyörii aina
täytyy kai luovuttaa

Näkymätön ei kuvaa mua ollenkaan
mutta ei kai kukaan mua tunnekkaan
tanssin kaduilla yksinäni
tuskin edes huomaat

Ehkä satunnaista seuraa musta saat

Haloo, Haloo, Haloo hei
kaatosateessa mun huuto hukkuu ropinaan
ennustukset ei aina toisinaan
osu oikeaan
Haloo, Haloo, Haloo hei
rankkasateessa muut ympäriltäin katoaa
ihmiset ei aina toisinaan
tue toisiaan

Ojan pohjalla näen heijastukseni
varjot ympärilläin meitä katseli
ne tietää kuinka
pelkään pimeää

Ei kaikki mennytkään niin kuin saduissa
kyllä jokainen osaa naamioitua
nyt monet yöttömät yöt
menee mietiskellen valheita

Ehkä satumaista loppua en saa

Haloo, Haloo, Haloo hei
kaatosateessa mun huuto hukkuu ropinaan
ennustukset ei aina toisinaan
osu oikeaan
Haloo, Haloo, Haloo hei
rankkasateessa muut ympäriltäin katoaa
ihmiset ei aina toisinaan
tue toisiaan

Salama iskee ja ajan pysäyttää
onko aikaa nyt hengähtää
kun taivaskin itkee
saako hellyyttä pyytää

Kai Kipinä

Sydämeen

Meil ei oo asemaa asettua (asettua)

Sul ei oo asemaa

sanoo sanaakaan, sanaakaan

Mul ei oo asemaa

uskoo sanaakaan, sanaakaan

Se pistää syvälle sydämeen

Se pistää syvälle sydämeen

En haluu haluu mennä syvälle sydämees

En haluu haluu mennä syvälle sydämees

Se pistää syvälle sydämeen

Meil ei oo enää koskaan

Paikkaa josta saa toista koskettaa

Koska voin olla kaikkea

Etkä voi sietää kaikkea

Se pistää syvälle sydämeen

Se pistää syvälle sydämeen

En haluu haluu mennä syvälle sydämees

En haluu haluu mennä syvälle sydämees

Se pistää syvälle sydämeen

Annan meidän palaa loppuun

Annan tän kaiken palaa loppuun

Aino Tyni

Prinsessa vai sankari

Peili heijastaa sumeeta kuvaa,
se ei osaa päättää kenet se näyttää,
yhdessä kehossa kaksi taistelee roolistaan,
koitan sanoja paperille järjestää,
se aivoja hiljentää,
on helpompaa taiteella kertoa,
tunteita joit ei saa puheella sanottuu

Puenko kruunun vai haarniskan,
oonko prinsessa vai sankari,
kun olen aina liikaa mutten koskaan tarpeeksi,
kuka on itseni ja kuka joku muu

Vaikee hengittää kun monta terää,
keuhkoja halkoo selässäni,
pelkään rakastaa,
pelkään luottaa keneenkään,
se sattuu,
entä jos tää arvista ja sirpaleista kasattu muuri sor-
tuu,
ei onneaan voi luottaa kellekkään,
on ohjattava omaa elämää

Puenko kruunun vai haarniskan,
oonko prinsessa vai sankari,
kun olen aina liikaa mutten koskaan tarpeeksi,
kuka on itseni ja kuka joku muu

Ei isästä tullut sankari
jota tytär katsoo ylöspäin
kun katselee siin sivussa
kuinka toinen kärsii vuosia
sen oppii ettei luottaa voi
jos tahtoo selvitä
ilman ruhjeita tai naarmuja
arpia, sydänsuruja
en voi olla itse prinsessa
kun on oltava oma sankari

Puenko kruunun vai haarniskan,
oonko prinsessa vai sankari,
kun olen aina liikaa mutten koskaan tarpeeksi,
kuka on itseni ja kuka joku muu

Olen oman prinsessani sankari

Katariina Uusimäki